

СЕКЦІЯ 1

ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ НАУКИ: СОЦІАЛЬНО-ІСТОРИЧНІ, КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ, ПОЛІТОЛОГІЧНІ ТА ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ

УДК 141.319.8:378.014.3

ПЕДАГОГІКА ПІДТРИМКИ ПРОТИ «КУЛЬТУРИ СТРЕСУ»: ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Мельник Л.М.,

канд. політ. наук, доц.,

завідувачка кафедри філософських та політичних наук

Білоцерківський національний аграрний університет,

м. Біла Церква, Україна

Анотація. Досліджено конфлікт між авторитарною «культурою стресу» та гуманістичною «педагогікою підтримки» у вищій освіті. Акцентовано увагу на необхідності створення безпечного інтелектуального простору та терапевтичного освітнього середовища. Визначено роль педагогіки підтримки у подоланні відчуження та стимулюванні внутрішніх ресурсів особистості в умовах цифрової трансформації та соціальних викликів.

Ключові слова: педагогіка підтримки, культура стресу, вища освіта, гуманізація, екзистенційний вимір, фасилітація, ментальна стійкість, освітня екосистема

Сучасна вища школа перебуває в епіцентрі цивілізаційного зламу, де традиційні освітні парадигми стикаються з викликами глобальної нестабільності, соціальних турбулентностей та стрімкої цифрової трансформації. Одним із найгостріших внутрішніх конфліктів академічного середовища сьогодні є протистояння «культури стресу» та «педагогіки підтримки». Цей дихотомічний поділ має не лише методологічний чи психологічний характер, а насамперед глибокий філософсько-антропологічний зміст, що визначає майбутнє інтелектуального капіталу суспільства.

Історично «культура стресу» в університетському просторі виростала з ідей жорсткої селективності та конкуренції як головних рушіїв прогресу. Вона базується на філософії «педагогіки примусу» та ієрархічного авторитаризму, де стрес розглядається як необхідний і навіть бажаний стимул для досягнення

результату. Проте в умовах постмодерного суспільства такий підхід виявляє свою деструктивність, призводячи до відчуження суб'єктів освітнього процесу, тотального професійного вигорання викладачів та ментальної деградації студентства. На зміну застарілій ідеї «виживання найсильніших» має прийти концепція цілісної екосистеми підтримки. Так, науковці вивчаючи поняття «педагогіка підтримки» визначають її як, індивідуальна та особистісна підтримка (Є. Бондаревська, С. Кульневич); елемент будь-якої співпраці і взаємодії (Н. Крилова); надання допомоги у вирішенні проблем розвитку індивіда (А. Андрєєва, Т. Анохіна, О. Газман); взаємодія, дружні стосунки, внутрішнє налаштування на спільний позитивний результат педагога і суб'єкта навчання (Н. Крилова, Н. Михайлова); активна співучасть у життєвому самовизначенні особистості, підготовка до здійснення вибору в проблемних ситуаціях, самореалізація й усунення суб'єктивних перешкод розвитку (Г. Костюк, А. Маслоу, В. Рибалка, К. Роджерс та ін.) [1].

Філософські засади педагогіки підтримки ґрунтуються на переході до нової онтології навчання. По-перше, це екзистенційний вимір, що передбачає визнання студента не об'єктом для наповнення знаннями, а самоцінною особистістю. Освіта тут стає актом співбуття, де викладач трансформується з транслятора інформації у фасилітатора та ментора. По-друге, це етика турботи, яка заміщує «педагогіку приниження» стратегією створення безпечного інтелектуального простору. У такому середовищі помилка розглядається як невід'ємний етап пізнання, а не привід для деструктивної критики чи санкцій.

Важливим аспектом є екосистемний підхід, згідно з яким університет перетворюється з адміністративної установи на «простір спокою» та розвитку. Це передбачає інтеграцію архітектурних рішень, природних компонентів, мистецьких практик та професійної психологічної допомоги в єдине терапевтичне середовище. Виклик сучасної науки полягає в деконструкції міфу про те, що якість освіти прямо пропорційна рівню психологічного тиску. Навпаки, саме педагогіка підтримки активізує внутрішні ресурси особистості,

стимулюючи критичне мислення та креативність, які зазвичай блокуються в стані хронічного кортизолового навантаження.

Отже, впровадження моделі підтримки — це докорінна зміна філософії взаємодії. Це шлях від «людини-функції» в системі сухих показників до «людини-творця», здатної зберігати ментальну стійкість у мінливому світі. Формування такої гуманістичної парадигми у вищій школі є стратегічною умовою збереження людської гідності та забезпечення сталого суспільного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Карапузова І. В. Організація педагогічної підтримки майбутніх учителів у процесі навчання: автореф. дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук : 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / І.В.Карапузова. Полтава. 2010. 20 с.

УДК 94(477)"15/17":711.4(477.41-21 Біла Церква):930.85

МЕМОРІАЛІЗАЦІЯ КОЗАЦЬКОЇ ДОБИ В МІСЬКОМУ ПРОСТОРИ (НА ПРИКЛАДІ М. БІЛА ЦЕРКВА)

Пасічник Н. С.,

к.і.н., доцент, доцент кафедри філософських та політичних наук

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

Анотація. Досліджується процес меморіалізації подій та постатей козацької доби в контексті формування символічного простору міст на прикладі м. Біла Церква. Аналізуються місця пам'яті Білої Церкви, пов'язані з козацькою минувиною, з огляду на трансформації у офіційній політиці пам'яті.

Ключові слова: меморіалізація, козацька доба, політика пам'яті, урбанонім, символічний міський простір, декомунізація.

В умовах російсько-української війни, яка має екзистенційний характер, питання меморіалізації значущих подій та постатей української історії